

speciale magis quam alterum, prius impetratum prævalebit posteriori, nisi hoc munitum sit clausula, qua priori derogetur.

(87. Ad tertium, quando nempe unum est generale, alterum speciale; speciale derogat generali quantum ad ea, quæ in speciali specialiter, et contraria contentis in generali exprimuntur, vel in generali non exprimuntur, licet prioris mentionem non faciat, prout statuitur cap. *Sicut* 1, et cap. *Pastoralis* 14, h. tit. *De rescriptis*; Schmalzgrueber, *ibid.*, § 6, n. 35.

(88. Tandem ut de vitiis rescriptorum nonnulla attingamus, illud pro comperto habeto, pluribus modis vitiari, et suspecta reddi posse, nempe: 1, Si emanarunt contra jus commune, non addita clausula derogatoria ejusdem, quippe non est verisimile id a rescribente fieri voluisse; adeo ut tale rescriptum sit saltem suspectum, ne dicamus supposititium; 2, si emanarunt contra consuetudinem legitime præscriptam, et stylum curiæ, et speciali clausula non sint munita; 3, si per illud lædatur jus quæsi-

(148) Si rasura reperitur in loco non substantiali, adeoque nec suspecto, rescriptum idcirco non reddit vitiosum, v. g. si adsit rasura in narratione seu præfatione rescripti; idque patet ex cap. *Ex litteris* 5, De fid. instr., ubi, cum quedam litteræ arguerentur falsitatis, eo quod in narratione facti abrasæ fuissent, respondit Pontifex, quod propter abrasionem illam litteræ judicari falsæ non possunt. Insuper non vitiatur rescriptum, quando rasura est modica, seu paucarum litterarum non mutantium ordinarium sensum; vel quando ex præcedentibus, ac subsequentibus verbis, aut aliis hujusmodi rescriptis satis apparet, rasuram suspectam non esse, nec aliter scribi debuisse. Cæterum quænam rasura sit modica, et quando sensus rectus percipi valeat, judicis arbitrio relinquatur. Reiffenstuel, ad tit. *De rescriptis*, § 9, n. 225 et seqq.

Sed ad majorem rei distinctionem hæc habe. Quando abrasio in litteris Apostolicis facta fuit a cancellario, seu alio ex officialibus curiæ manifestum est, eam non inducere falsitatem... Nec distinguitur hoc casu, an rasura sit in loco suspecto, quia nihilominus cum apparet facta ab officiali, non reddit falsum rescriptum.)

Si vero certum est, abrasionem fuisse factam ab impetrante vel utente; (tunc) modica qualibet rasura in litteris Apostolicis, etiamsi sit unius syllabæ, unius litteræ vel puncti, reddit eas falsas, et sic radens est falsarius et excommunicatus... (Unde) hodie præceptum est, ut in litteris D. Papæ nec in magno numero, nec in modico audeat quis manum apponere, etiam litteram unicam, vel dimidiam, vel punctum unicum addendo, cancellando, diminuendo, componendo, aut mutando, exceptis officialibus, quibus hoc permissum est, alioquin manum apponens, ex canone lato in curia, ipso facto sententiam excommunicationis incurrit, quæ non potest per aliquem citra Sedem Apostolicam relaxari, et tales difficillime absolvuntur sine pœna.) Fagnanus, ad cap. *Ex conscientia*, De crimine falsi, n. 6 et seqq.

Excipiunt Nav., *Man. c.* 27, n. 62; Sayr., lib. III, c. 50, n. 11, et alii apud Palao, part. VII, n. 5, si hujusmodi rasura non immutat sensum litterarum a Papa intentus; nam tunc radentem, ob parvitatem materiæ a pœnis falsariorum excusant. Neque obstat, quod in privilegiis Summo Pœnitentiario concessis, contentum erat, ut posset absolvere

tum tertio, et rescriptum de eo mentionem non faciat, quia concedens, nisi hoc exprimat, non præsumit alterius juri per rescriptum suum derogare; 4, si per aliquod rescriptum justitiæ uni vel pluribus certis iudicibus committerentur omnia negotia tam præsentia quam futura, cap. *Ad hæc*, h. tit. *De rescriptis*. Siquidem per ejusmodi rescriptum nimium præjudicaretur potestati iudicis ordinarii, quod præjudicium Papa facere non præsumitur; 5, si in rescripto committatur aut mandetur aliquid insolitum, nimis durum, alienum a recta ratione, aut contra publicam utilitatem, cap. *Si quando* 5, h. tit. 6; si rescriptum contineat manifestum et inexcusabile peccatum, vel errorem in latinitate; cum enim ejusmodi rescripta per manus multorum officialium transeant, non est verisimile illos non correxisse vel emendasse errorem, si illud rescriptum emanasset ex curia; 7, si contineat rasuram, litarum, cancellationem in loco suspecto seu parte rescripto substantiali (148). Si careat debita forma aut

ab excommunicatione, quæ ex mutatione verborum incurritur, litteræ sensu non mutato; quia ante Clementem VIII, in hac clausula Bullæ *Cænæ* addebant Pontifices: *Excommunicamus eos qui mutant punctum aut litteram, etc.*, quæ verba postmodum ommissa sunt, utpote non inducentia mutationem, quæ falsitatem constituat. Schmalzgrueber, ad tit. *De crim. falsi*, n. 59.

Quæritur amplius hic, an pœnas, ut supra, incurrat etiam is, qui litteras Apost. juxta mentem Papæ corrigit, ut si petita sit dispensatio in impedimento affinitatis, et notarii errore consanguinitas, vel pro diocesi Eystetensi, Ratisbonensis expressa sit? Quamvis cavendum omnino sit, ne correctio tali casu fiat auctoritate propria, sed potius per notarios et officiales curiæ, casu tamen, quo propria auctoritate est facta, probabiliter pœnæ falsariorum a sic emendante non incurrentur, ut recte Sayr. Reginald. Bonacina, Palao, Diana, Wiestner, Schmier tenent; quia hujusmodi immutatio non est proprie falsificatio, cum falsum tollat, et litteras veras reddat; quod videtur conforme intentioni et concessioni Papæ. Ita in terminis Schmalzgrueber, ad cit. tit. *De crimine falsi*, n. 42 et 45.

Prosequendo hic inserere per Fagnanum tradita. Quando dubium est, a quo facta fuerit abrasio, (tunc) rasura paucarum litterarum facta in loco non suspecto non reddit litteras falsas, alias secus... quia quando rasura reperitur in loco non suspecto, præsumitur facta per officialem, secus vero si reperitur in loco suspecto, quia præsumitur facta per impetrantem, seu utentem, et ideo talibus litteris fides non adhibetur. Fagn., *ib.* num. 14 et 19.

Prædicta (porro) procedunt, si litteræ Apostolicæ sint redditæ apertæ; secus vero si clausæ, quia tunc non nocet rasura in quocunque loco sit, et est communis conclusio, ut dicit Mar. Soc. qui tamen eam limitat et bene, dummodo character in loco rasuræ non sit ab alio multum difformis, alias secus; præsertim si esset magna, et notabilis rasura, et esset in loco suspecto, nec fiat aliqua mentio in tus de correctione; cum eo casu præsumi posset, sigillum esse adulterinum, quod esset falso appositum, vel quod forte aliquo ingenio litteræ essent disigillatæ, et rasura commissa, et postea sigillatæ; sed si intus eadem manu, et forma tincturæ fieret mentio de abrasione, secus esset dicendum. Idem, *l. c.*, n. 18 et seqq.

solemnitate, quæ in praxi aut stylo curiæ recepta est, v. g. est stylus curiæ Romanæ, ut Pontifex in suis rescriptis patriarchas, archiepiscopos, episcopos, *Fratres*; reges autem, principes, et alios cujuscunque ordinis, sive clericos, sive laicos, *filios* appellet; et cum uni tantum personæ rescribitur, nunquam fit usus numeri pluralis; quæ si in rescripto aliquo neglecta fuerint, illud censetur falsum. Schmalzgrueber, *loc. cit.*, § 3, n. 13, et § 2, n. 9.

(89. Errores in rescriptis quoad spectat: si irreperint in nomine vel cognomine, modo de persona constet, rescriptum non vitiatur. Sanchez, *De matrim.*, l. VIII, disp. 21, num. 37, quippe quod conceditur non propter nomen, sed propter personam supplicantis, et qualitates ipsi intrinsecas. Reiffenstuel, ad tit. *De rescriptis*, § 9, num. 220.

(90. Error vero diocesis, quando per rescriptum fit *delegatio causæ*, nempe ordinario diocesis, vitiatur rescriptum, ex cap. *significante* 14, h. tit. quippe in h. casu persona delegati attenditur. Additur vero notanter, *quando per rescriptum fit delegatio causæ*. Nam quando ad præviam supplicationem partis ipsemet Pontifex gratiam concedit, v. g. actualiter cum aliquo dispensando, jam constat de mente concedentis, ac proinde non obest error in nomine vel prænomine diocesis, modo constet de corpore. Reiffenstuel, *loc. cit.*, num. 221 et seqq.

(91. Item vitiatur rescriptum per subreptionem, vel obreptionem, ut videre est apud Lucium nostrum hic supra, n. 27 et seqq.

(92. Quæres hic, an subsistat rescriptum,

RESERVATIO CASUUM.

SUMMARIUM.

1. Reservatio casuum quid sit? — 2. Casus reservatus quid sit? — 3. Per actum reservationis principaliter, ac directe afficitur solummodo persona confessarii, ejus jurisdictionem arcuando ac ligando, et indirecte solum persona ipsius pœnitentis. — 4. Regulares intra diocesim episcopi approbantis possunt absolvere pœnitentes alterius diocesis a casibus in diocesi dictorum pœnitentium reservatis, si non sint reservati in diocesi in quo confessiones audiunt. — 5. An id possint etiam alii confessarii sacerdotes sæculares? — 6. Certum est dari in Ecclesia Dei potestatem reservandi aliqua peccata. — 7. Sola peccata mortalia graviora et atrociora, externa, certa ac opere consummata reservari solent ac debent. Unde reservatio non est faciendâ, sicuti excommunicatio major est ferenda pro venialibus aut mortalibus jam confessis. — 8. Potestas reservandi peccata et casus residet in Summo Pontifice respectu totius Ecclesiæ. — 9. Item in episcopis respectu suarum diocesum, pro quibus veniunt etiam omnes prælati habentes proprium independens territorium, et jurisdictionem quasi episcopalem. — 10. Item in prælati regula-

(149) Quæritur, an petitio subreptitia vel obreptitia vitiet dispensationem? Æ. Regula sit, quod tunc dispensatio erit nulla, quando tacetur veritas, quæ de stylo curiæ debebat necessario exprimi, vel allegatur falsum, quod de jure taceri

in quo ex duabus causis, simul et copulative allegatis, una sit vera, altera falsa? Æ. Probabiliter subsistere, dummodo causa, quæ vere allegata est, sufficiat de jure et stylo curiæ ad impetrandam gratiam rescripto ejusmodi concessam, et altera, quæ falso allegata est, non sit de substantia rescripti, et causa finalis unica. Porro, an aliqua causa finalis sit, an vero impulsiva tantum, si id verbis rescripti non satis constet, arbitrio iudicis definiendum erit. Quod si, omnibus consideratis, remaneat dubium, benignius sentiunt, qui tali casu docent, in omnibus litteris gratiosis, ex duabus causis, unam tacitam, vel falso expressam censendam esse potius impulsivam tantum, ex generali principio, quod in dubio præsumendum sit pro valore actus, ubi in nullius præjudicium cedat.

(93. Aliud dicendum, quando unica solum causa in rescripto exprimitur, nam hæc, finalis, non impulsiva censi debet; consequenter, si falsa illa sit, irritum erit rescriptum, quippe concedens, non censeatur velle facere gratiam sine aliqua causa vera; ut patet ex clausula apponi solita, *si preces veritate nitantur*: adeoque, non subsistente causa, rescriptum fit irritum. Schmalzgrueber, *loc. cit.*, § 3, n. 18 (149).

(94. Quæres ultimo, an rescripta vitiuntur per errorem adjectæ qualitatibus? Æ. Cum distinctione an talis qualitas sit adjecta per modum *taxationis, vel restrictionis et determinationis*, an per modum *demonstrationis et indicationis* tantum. Priori modo rescriptum corrumpitur; secus si per modum *demonstrationis*. Idem, *ibid.*, n. 19. Sed hæc satis sunt.

ribus auctoritatem quasi episcopalem habentibus. — 11. Nullatenus tamen possunt casus reservare superiores locales. — 12. Neque parochii in suis parochiis. — 13. Papa ordinario nullum peccatum mortale sibi reservat nisi propter annexam excommunicationem sibi itidem reservatam. — 14. Aliquoties tamen Papa sibi reservat peccatum aliquod absque ulla excommunicatione annexa. — 15. Quinam autem sint casus Papæ reservati? *remissive*. — 16. Qui sint casus ab episcopis sibi reservati? et adducuntur casus reservati in hac Alexandrina diocesi. — 17. Quinam sint casus, qui reservari possunt a prælati regularibus pro suis respective subditis; *remissive*. — 18. Casus regulares a Clem. VIII limitati et recensiti sunt tantum undecim. Nec possunt generales pro tota religione sine consensu capituli generalis, nec provinciales pro suis respective provinciis sine consensu capituli provincialis alios ab illis reservare. — 19. Nec tenentur dicti prælati regulares omnes illos undecim reservare, sed possunt vel omnes, vel aliquos solum reservare. — 20. In nostra tamen Seraphica religione sunt omnes undecim reservati, quibus capitulum generale addidit pollutionem voluntarie

debebat. Alia regula est, si tacetur vel exponitur falso causa tantum impulsiva, valet dispensatio; secus vero si causa esset motiva, ita ut sine ipsa superior minime dispensasset. Ita D. de Ligorio, *Theol. mor.*, lib. 1, *De legib.*, n. 185.

procuratam, si forte non contineatur sub lapsu carnis opere consummato, et inobedientiam contumacem. — 21. Imo casus reservati in nostro Seraphico ordine sunt novemdecim. — 22. Afferuntur dicti casus reservati in nostro ordine. — 23. Provinciales tamen non tenentur omnes dictos casus sibi solis reservare, sed possunt sibi reservare, aut omnes, aut eorum aliquot, prout subditorum utilitati expedire in Domino judicaverint. — 24. Regulares non exempti subjacent casibus ab episcopo reservatis. — 25. Episcopus non debet sibi reservare absolutionem illorum, qui non communicant in Paschate, sed eis potest penas pecuniarias, aut etiam excommunicationis injungere. — 26. Non debent episcopi sibi reservare absolutionem eorum, qui non solvunt locis piis, id, quod ratione administrationis, vel alia de causa debent, quia hi remediis juris cogendi sunt. — 27. Pœnitentiarii cathedralium non possunt absolvere pœnitentes a casibus episcopo reservatis sine speciali ejus licentia et concessione. — 28. Nec possunt facultatem sibi concessam aliis delegare. — 29. Neque possunt pœnitentes a censuris et casibus reservatis sibi concessis absolvere, non audita integra confessione sacramentali. — 30. A casibus reservatis, sive Summo Pontifici, sive episcopi, sive prælatis regularibus, quinam, et a quibus possint absolvere, vel non? *remissive*. — 31. Quando et quomodo urgente necessitate celebrandi seu communicandi, possit pœnitens absolvi ab inferiori confessario a peccatis reservatis habentibus etiam adnexam censuram reservatam? ad num. 34. — 35. Pœnitens habens unicum peccatum reser-

1. Reservatio casuum est negatio jurisdictionis ad aliquod peccatum absolvendum. Est in re communis. (2. Hinc casus reservatus est peccatum cujus absolutio non permittitur cuivis simplici et inferiori confessario, sed ea reservatur, et manet penes superiorem illius simplicis et inferioris confessarii, aut penes alterum confessarium a superiore ad id specialiter delegatum. Ita in re communis.

(3. Dicitur autem notanter: *Cujus absolutio non permittitur cuivis simplici et inferiori confessario*, ad denotandum, quod per actum reservationis principaliter ac directe afficitur solummodo persona confessarii, ejus jurisdictionem arcendo, ac limitando, et indirecte solum persona ipsius pœnitentis, eo quod a tali confessario ob defectum jurisdictionis a casu reservato absolvi non possit. Sic inter alios recte notat Fagn., in cap. *Omni utriusque sexus* 12, De pœnitentiis et remissionibus, n. 78 et seqq.

(4. Hinc pœnitentes confluentes ex alia diœcesi cum peccatis in ea reservatis possunt absolvi a confessario regulari in diœcesi, in qua est approbatus, si in ipsa talia peccata non sint reservata, et tales pœnitentes in fraudem reservationis pro obtinenda absolutione ad eam non confluerint. Sic expresse Clemens X, constituit. incip. *Superna*, § 6, ibi: « Decernimus et declaramus... posse regularem confessorem in ea diœcesi in qua est approbatus, confluentes ex alia diœcesi a peccatis in ipsa reservatis, non autem in illa ubi ipse confessor est approbatus, absolvere, nisi eosdem pœnitentes noverit in fraudem reservationis pro absolutione obtinenda migrasse. » Posse enim regulares intra diœcesim episcopi ap-

vatum sine ullis aliis, potest absolvi directe a confessario inferiori in articulo mortis. At vero in urgente necessitate celebrandi, seu communicandi, nec directe, nec indirecte; et quid in tali casu sibi consulendum, ad num. 36. — 37. Qui confitetur confessario potenti directe absolvere a reservatis, et inculpabiliter obliviscitur alicujus reservati, potest postea a quovis confessario directe absolvi ab illo reservato oblito. — 38. Qualiter possit absolvi pœnitens, qui cum peccatis non reservatis habet casum reservatum a se ignoratum, et bona fide confitetur confessario non habenti facultatem in reservata, nec percipienti illum casum esse reservatum. — 39. An et quando possit absolvi a confessario inferiori pœnitens habens peccatum reservatum invincibiliter ignoratum esse tale? — 40. Confessarius inferior dubitans, sive dubio juris, sive facti, sive dubio positivo, sive negativo, an peccatum a pœnitente confessum sit reservatum? judicare potest in favorem pœnitentis quod non sit reservatum, et ipsum absolvere. — 41. Adducitur et absolvitur obiecto. — 42. An si post confessionem talis peccati dubii, pœnitens certo cognoscat suum peccatum revera fuisse reservatum, teneatur recurrere ad confessarium habentem facultatem in reservata? — 43. An et quando possit absolvi qui obtinuit facultatem, ut absolvat a reservatis, si post obtentam talem facultatem, iterum committit alia reservata? — 44. Pueri usum rationis habentes ante annos pubertatis, incurruni casus reservatos. — 45. Alia de casibus reservatis, cum *Addit. ex al. manu*, ad num. 58.

probantis absolvere etiam pœnitentes alterius diœcesis, jam expresse declaraverat sac. cong. Conc., apud Fagn., lib. v *Decret.*, in cap. *Omni*, De pœnitentiis et remissionibus, n. 79, quia ipsi habent jurisdictionem a Papa, et Clement. *Dudum*, § *Statuimus*, De sepulturis, ut notat Glossa, in cap. 2, *Antefigurationem casus*, De pœnitentiis et remissionibus, in 6, cujus jurisdictione non restringitur ad limites alicujus territorii, cap. *Cuncta per mundum* 17, caus. 9, q. 3, sed universus orbis est sua diœcesis, c. *Per principalem* 21, ead. caus., et qu. ut cum aliis observat Fagn., *loc. cit.*

(5. An autem possint similiter dicti pœnitentes confluentes ex alia diœcesi sic absolvi a confessario sæculari? Negant cum aliis Fagnanus, *loc. cit.*, n. 70; Sotus, in 4 *Sententiar.*, dist. 18, q. 2, art. 4; Medina, lib. 1, cap. 10; Graffius, lib. iv, cap. 18, n. 56, et alii. At vero affirmat jam communis doctorum sententia cum Cajetano, Henriquez, Suarez, Vasquez, Bonacina, Cabassutio, *Juris canon. theoria et prax.*, lib. iii, cap. 12, ubi solidas adducit rationes, ac dicit, quod constans usus, et regula receptissima est in omni causa delicti judicandum esse reum secundum jura ipsius loci, ubi judicatur idem reus. *Authentic. Qua in Provincia*, cod. *Ubi de crimine agi oportet*, cap. *Placuit* 4, caus. 6, qu. 3, cum similibus. Et sic Pontas, verb. *Casus reservati*, casu 12 et 13; Felix Potestas, tom. 1, part. iv, c. 5, num. 3307; Matthæus, *Cautela confessarii*, lib. 1, cap. 8, n. 5 et 6, et alii passim, ac servat universalis praxis, et consuetudo, quæ est optima legum interpret. L. *Si de consuetudine* 37, §. *De legib.*, c. *Cum dilectus* 8, De consuetud. Et ratio

est, quia est fere impossibile, quod confessarius possit cognoscere omnes pœnitentes, an sint diœcesani, vel non; et scire omnes et singulos casus reservatos in diœcesibus eorum, qui ad se confessionis gratia confluunt, ad quod teneretur, si eos non posset absolvere. Quod tamen, ut nil minus onerosum, ac fere impossibile, nullus episcopus ab iis, quos ad confessiones excipiendas admittit, solet exigere; tum quia in hoc par videtur ratio de confessario sæculari ac de regulari: si ergo id potest regularis, poterit etiam confessarius sæcularis, quia ubi eadem est ratio, eadem est juris dispositio. L. *Ideo* 27, ff. *De legib.*; l. *Illud* 32, ff. *ad leg. Aquil.*, et cap. *Inter corporalia* 2, De translatione. episc. Cum ratio legis sit anima legis; l. *Cum ratio* 7, ff. *De bonis damnatorum*. Non possunt tamen tales pœnitentes absolvere a dictis casibus reservatis tam confessarii regulares quam sæculares, si consulto, et ex industria veniant ad eos pro obtinenda absolutione in fraudem reservationis a proprio episcopo factæ, ut expresse declarat Clemens X, in d. const. incip. *Superna*, per verba adducta sub n. 4. Fraus enim et dolus nulli patrociniari debent, cap. *Ex litteris* 2, *De dolo et contumacia*, c. *Sedes* 13, et cap. *Ex tenore* 16, De rescript., cap. *Tua* 12, De clericis non resident., cap. *Officii* 14, De testam. L. *In fundo* 38, De rei vindic. L. *Cum*, n. 8, ff. *De transactione*. L. *Si legatarius* 24, cod. *De legatis*, cum similibus.

(6. Certum esse dari in Ecclesia Dei potestatem reservandi aliqua peccata superioribus, a quibus inferiores confessarii absque speciali licentia et facultate extra mortis periculum absolvere non possunt, patet hoc præter continuam praxim, et sensum universalis Ecclesiæ ex verbis Christi Joann. xx, 13, ibi: *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt*, et ex conc. *Trid.*, sess. xiv, cap. 7, ibi: « Magnopere ad Christiani populi disciplinam pertinere sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quædam et graviora crimina, non a quibusvis, sed a summis duntaxat sacerdotibus absolverentur, » etc. *Et infra*: « Extra quem articulum mortis sacerdotes cum nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad superiores et legitimos judices pro beneficio absolutionis accedant. »

(7. Sola peccata mortalia graviora et atrociora, externa, certa ac opere consummata reservari solent ac debent; unde reservatio non est facienda, sicut neque excommunicatio major non est ferenda pro venialibus aut mortalibus jam confessis. *Communis*, cum Sporer, tom. III, part. iii, c. 6, n. 730; Layman, lib. v, tract. 6, cap. 12, n. 3; Herincx, disp. 6, *De pœnitentiis*, n. 6 et seqq.; Mastro, in *Theol. moral.*, disp. 31, q. 9, n. 224. Et ratio est, quia reservatio ab Ecclesia instituta est ad coercenda delicta atrociora et graviora, ut constat ex conc. *Trid.*, sess. x, cap. 7; ibi: « Atrociora quædam et

graviora crimina. » Tum quia venialia et mortalia jam confessa sunt materia libera; unde cum non sint necessario confitenda, eorum reservatio esset inutilis.

(8. Potestas reservandi peccata et casus residet in Summo Pontifice respectu totius Ecclesiæ. *Communis*, et certa. (9. Item in episcopis respectu suarum diœcesum, pro quibus veniunt omnes prælati habentes proprium independens territorium et jurisdictionem quasi episcopalem. *Communis*, et certa. Sicque definitum est in conc. *Trid.*, sess. xiv *De sacramento Pœnitentiæ*, canon. 11, ibi: « Si quis dixerit, episcopum non habere jus reservandi sibi casus, nisi quoad externam politiam; atque ideo casuum reservationem non prohibere quominus sacerdos a reservatis vere absolvat, anathema sit. » (10. Item in prælatis regularibus auctoritatem quasi episcopalem habentibus, uti sunt generales et provinciales. *Communis*, et certa. *Vide* verb. *REGULARIS PRÆLATUS*, a n. 53 ad 56.

(11. Nullatenus tamen possunt casus reservare superiores locales. *Communis*, et certa. *Vide* dict. verb. *REGULARIS PRÆLATUS*, a n. 56 ad 59. (12. Item neque casus reservare possunt parochi in suis parochiis, quinimo neque possunt in confessarium sibi eligere sacerdotem non approbatum ab ordinario. *Vide* d. verb. *REGULARIS PRÆLATUS*, n. 59.

(13. Papa ordinarie nullum peccatum mortale sibi reservat, nisi propter annexam excommunicationem sibi itidem reservatam. *Communis*. (14. Dicitur autem notanter *ordinarie*, quia aliquoties Papa sibi reservat peccatum aliquod absque ulla excommunicatione annexa, ut fecisse Sixtum V, in const. 91, contra male promotos incip. *Sanctum et salutare*, notant Lugo, disp. 20, *De pœnitentiis*, sect. 2, n. 27; et Reiffenstuel, *Theolog. moral.*, dist. 9, q. 1, n. 5, et videri potest, in *Bullario Romano*, const. 91 dicti Pontificis.

* De hac reservatione *vide* Ligorium, l. vi, tract. 4, num. 580.

Nunc autem ex constitut. Benedicti XIV, quæ incipit: *Sacramentum*, certo reservatus est Summo Pontifici sine censura casus, quando quis falso accusat sacerdotem innoxium de sollicitatione apud judices ecclesiasticos, sive per se ipsum, sive procurando, ut per alios calumnia inferatur.

Alium casum addit Ligorius, *loc. cit.*, desumptum ab auctore libri, cui titulus: *Instruzione per li novelli confessori*, part. II, cap. 13, num. 306, nempe, si quis accipiat dona a regularibus utriusque sexus, nisi prius totum restituerit, si dona valeant pluris decem scutorum Romanorum, vel, si valeant minoris saltem partem, ad arbitrium pœnitentiarii. Sed immerito. Nam Clemens VIII, cujus constitutioni, quæ incipit, *Religiosa*, innixa est hæc doctrina, nihil aliud statuit, nisi ut qui contra interdictum accipiunt dona a regularibus, ad restitutionem teneantur, *adeo ut restitutione ipsa realiter non facta, neque etiam in*

foro conscientiae absolvi possint. Ubi de reservatione hac seu recursu ad S. Sedem non verbum quidem. Sed Summus Pontifex solum declarat incapacem absolutionis eum, qui cum restituere teneatur, nondum restituerit, ut videre est apud Thesaurum, *De penis ecclesiasticis*, verb. *Munera*, cap. 10, vers. *Quod vero Clemens*. Quam incapacitatem Benedictus XIV, citatus a Ligorio in suo opere, cujus titulus: *Instruzione e pratica per li confessori*, cap. 13, num. 8, confirmat etiam relate ad card. penitentiarium, § 26, suae constit. quae incipit, *Pastor bonus*, hanc tantum illi facultatem concedens, ut qui infra valorem decem scutorum ejusmodi munera acceperint, eis injuncta arbitrio ipsius majoris penitentiarii seu confessorii, per eum eligendi eleemosyna, quae in beneficium religionis seu conventus, cui de jure facienda esset restitutio, si caute fieri possit, absolvere, seu absolvi mandare possit*.

(15. Quinam autem sint casus Papae reservati? Vide verb. *EXCOMMUNICATIO*, art. 2, ubi referuntur excommunicationes ipsi reservatae in bulla Coenae, et art. 3, ubi referuntur excommunicationes ipsi reservatae extra bullam Coenae, et art. 4, ubi referuntur excommunicationes nemini reservatae: et verb. *ABSOLUTIO*, art. 1, ubi referuntur sex casus, dicti Clementini, ex quo de ejusdem mandato fuerint reservati intra Italiam et extra Urbem.

(16. Qui vero sint casus ab episcopis sibi reservati? inspiciendae sunt tabulae casuum reservatorum pro qualibet respective dioecesi, et hic sufficiat adducere casus reservatos pro hac Alexandrina dioecesi in synodo celebrata, die 1, 2 et 3 Maii 1723, et sunt sequentes.

Primo, tentantes monialium pudicitiam, aut cum eis quoquomodo, sive factis, sive scripturis, sive verbis quomodocumque conceptis per se, vel per interpositas personas inhonesta perpetrantes.

2. Qui infantes suffocaverint ob non adhibitam diligentiam, et detinentes in lecto infantes, qui nondum annum expleverint, non adhibita debita et necessaria cautela parva, ut dicitur, *cuna*.

3. Qui infantes exponunt, vel exponi faciunt, praesertim locis piis, si habent, unde illos alere possunt, nisi eorum locorum damna resarciant.

4. Qui Deum haereticiter blasphemaverint, seu maledixerint, aut opprobriosa verba in ipsum, vel sacratissimam Mariam, sanctosque omnes proferre ausi fuerint.

5. Homicidium per se vel per alios perpetrantes, sive quoquomodo auxiliantes et consulentes, et abortum procurantes, si ad haec sequatur effectus, venenaeque hominum mortifera componentes, vendentes, dantes ad malum finem.

6. Stuprantes virgines sub promissione matrimonii.

7. Qui ante contractum matrimonium in facie Ecclesiae cum sponsa copulam habuerint.

8. Qui sodomiam active vel passive commiserint, aut bestialitatis crimen perpetraverint.

9. Qui in primo vel secundo consanguinitatis gradu aut in primo affinitatis vel cognationis spiritualis incestum commiserint.

10. Qui Hebraeis pecunias ad negotiationem dederint ad effectum participandi de eorum usuris.

11. Deponentes falsum, vel verum tacentes in notabile praedictum alterius coram iudice post juramentum praestitum.

12. Qui falsa instrumenta, aut fides falsas in grave damnum proximi confecerint vel subscripserint, ex quibus rei, vel famae damnum sequatur, et non nisi relictis damnis absolvantur.

13. Differentes absque legitima causa solvere debita cujuscunque generis erga pia loca et propter quamvis piam causam, non absolvantur, nisi praevia solutione. Moneamus propterea confessarios omnes, ut antequam poenitentes audiant, ab eisdem seiscitentur, an sint debitores piorum locorum, et monasteriorum monialium ex aliqua causa, ad hoc, ut sciant, an sint in statu, ut illis absolutionem impertiri valeant.

14. Componentes et in publico affigentes per se, vel per alios carmina satyrica, vel prosas, libellos famosos (vulgo Pasquinata, o Sonetti), quibus proximi famae, dignitati seu existimationi detrahatur.

Tandem monemus parochos omnes et confessarium quemlibet, ademptam esse facultatem absolvendi complices in quocunque peccato mortali, et quod unusquisque tenetur habere apud se, et in confessionario sive in loco, ubi confessiones audiri solent, praesentem notam casuum reservatorum, sub pena suspensionis ab audiendis confessionibus.

(17. Quinam sint casus, qui reservari possunt a praelatis regularibus, nempe generalibus et provincialibus pro suis respective subditis? Vide verb. *REGULARIS PRAELATUS*, a n. 53 ad 55.

(18. Ubi observa, quod casus regulares a Clemente VIII limitati et ibi recensiti sunt tantum undecim, nec possunt generales pro tota religione, sine consensu capituli generalis, nec provinciales pro suis respective provinciis, sine consensu capituli provincialis alios ab illis reservare.

(19. Nec tenentur dicti praelati regulares omnes illos undecim reservare, sed possunt vel omnes, vel aliquos solos reservare, ut ibi a Clemente VIII statuitur. (20. In nostra tamen seraphica religione sunt omnes reservati, quibus capitulum generale addidit pollutionem voluntarie procuratam, si forte non contineatur sub lapsu carnis opere consummato, et inobedientiam contumacem, qualis esse declaratur: « Quando quis, tria monitione praemissa facta congruis intervallis, per diem naturalem inobediens perseverat. » Ita habetur in statutis generalibus Leodii impressis, et tradunt Henno,

l. iv, tract. *De poenitentia*, disp. 8, q. 8, art. 2, concl. 2; Sporer, t. III, p. III, cap. 6, sect. 2, q. 1, n. 746, et alii. (21. Imo, ut habetur in *Compilatione statutorum Sambuca*, c. 7, § 2 et 3. Casus reservati in nostro seraphico ordine sunt novemdecim, et dicto § 2, sub n. 7, ut nullus ignorantiae locus sit, statuitur, quod provinciales casuum reservatorum tabellam conficiendam, et in singulis conventibus publicandam curent in hunc, qui sequitur modum.

Tabella casuum, qui generali et provincialibus reservantur.

(22. 1. Nomen Dei, aut Domini Nostri Jesu Christi, aut Deiparae Virginis Mariae blasphemantes.

2. Rebus sacris abutentes.

3. Quidquam in religionis detrimentum extra religionem patefacientes.

4. Discordias patrum vel depositiones oratorum manifestantes.

5. Calumniam in iudicio cuiquam imponentes, vel ad faciendum inducentes.

6. Falso ac scienter quempiam accusantes, et accusantem revelantes.

7. Falsum testimonium deponentes, vel deponendum procurantes, aut alium quomodolibet infamantes.

8. Jurati veritatem negantes, et falsum affirmantes.

9. Ter debite moniti obedire renuentes.

10. Consummatum carnis peccatum quocunque admittentes.

11. Denarios contra regulam accipientes, tenentes vel asservantes.

12. Rei sacrae vel notabilis furtum perpetrantes.

13. Religionis bona extra ordinem dondantes.

14. Fratibus vel saecularibus vendentes, aut quovis modo alienantes.

15. Generalis vel provincialis, aut eorum secretariorum litteras, tum missas, tum accipiendas impediendas, frangentes, falsificantes, aut quomodolibet intercipientes.

16. Sigillum ordinis, vel cujusvis alterius praelati, aut personae notabilis falsificantes.

17. Libellum famosum facientes, fieri procurantes, inducentes, consulentes, projicientes vel publicantes.

18. Graviter quemquam percutientes, aut contra praelatum machinantes.

19. Carnes comedentes, quando Ecclesiae vel Regulae praepcepto vetitum fuerit, nisi scriptam facultatem ob necessitatem a superiore antea impetraverint.

(23. Advertendum est tamen, quod provinciales non tenentur omnes dictos casus sibi solis reservare, sed possunt sibi reservare aut omnes, aut eorum aliquot, prout subditorum utilitati expedire in Domino judicaverint, ut patet ex verbis Clementis VIII, in cit. Decrete relato, sub verb. *Regularis praelatus*, n. 53. Unde, si non omnes,

sed solum aliquot sibi reservent, et aliorum absolutionem aliis sibi subditis confessariis duxerint concedendam, expedit, ut in singulis conventibus eorum tabellam ad omnium notitiam publicari et asservari faciant.

(24. Regulares non exempti subjacent casibus ab episcopo reservatis. Silvester, part. 1, verb. *Casus reservati*, cas. 2: La Croix, lib. vi, part. II, n. 1643, et alii.

(25. Episcopus non debet sibi reservare absolutionem illorum, qui non communicant in Paschate, sed eis potest poenas pecuniarias, et etiam excommunicationis injungere, ut declaravit sacra Congr. Concil. Nam propositis olim in ea dubiis:

I. « An episcopus adversus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis, ad confessionis et Eucharistiae sacramenta negligunt accedere, et poenas cap. *Omnis utriusque sexus*, De poenitent. et remissionibus contemnunt; possit etiam ad excommunicationem procedere? »

II. « An pro satisfactione poenas pecuniarias pio loco applicandas injungere? »

III. « An expediat talium absolutionem sibi reservare? »

« Die 28 Jan. 1587 sacra Congr. ad primum censuit licere; nisi forte de proprii sacerdotis consilio ex rationabili causa communio ad tempus dilata fuerit. Ad secundum, posse injungi eleemosynas alicui pio loco applicandas pro hujusmodi excommunicatorum emendatione; ad tertium, non expedire; » lib. xviii *Decret.*, pag. 603; apud Monacell., tom. II, tit. 13, formul. 1, *Adnot. ad Decret. communionis quotidianae*, n. 17.

(26. Nec debet episcopus sibi reservare absolutionem eorum, qui non solvunt locis piis id, quod ratione administrationis, vel alia causa debent, quia hi remediis juris cogendi sunt. Sic sacra Congr. Concil., in *Castren.*, 3 Febr. 1635, lib. xv *Decret.*, pag. 194; apud Monacell., *loc. cit.*, n. 18.

(27. Penitentiarii cathedralium non possunt absolvere poenitentes a casibus episcopo reservatis; nisi ipsemet episcopus talem specialem facultatem eis concesserit. (28. Nec possunt facultatem sibi concessam aliis delegare. Neque possunt poenitentes a censuris et casibus reservatis sibi concessis absolvere, non audita integra confessione sacramentali. Sic sacra Congr. Concilii, in *Derthonen.*, 5 Julii 1647, nam propositis in ea sequentibus dubiis:

(29. I. « An canonicus poenitentiarius Ecclesiae cathedralis possit absolvere a censuris et casibus, tam a jure episcopo reservatis, quam ab illis, quos episcopus sibi reservavit? »

II. « An poenitentiarius dispensare possit tempore Quadragesimae super esu ciborum cum infirmis et cum aliis habentibus attestationem medicorum absque speciali delegatione ab episcopo concedenda? »

III. « An poenitentiarius facultatem, quam habet absolvendi poenitentes a casibus sibi concessis, possit alteri confessario delegare, qui absolvat, prout idem poenitentiarius? »